

שׁוֹנָה הַלְכוֹת

גליון 738

יום שישי כ"ג שבט
עש"ק משפטים / התשפ"ה

גליון שבועי

י"ל ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

משולחן
ההלכה

הרב שלמה יצחק פראנק
רב מרכז העיר עכו
והרב מכון הלכה חב"ד

מנהגי שבת מברכים

אמירת תהלים

מתקנת כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ שבשבת מברכים לפני תפלת שחרית אומרים את כל התהלים בהשכמה, ובציבור דוקא. יחד עם זאת, אמירת התהלים קודם התפלה אינה דוחה תפילה בציבור. ומי שאינו יכול לגמור את אמירת ספר התהלים לפני התפילה, ישלים אמירתו במהלך היום. בשבת מברכים קודם אמירת התהלים יש הנהגים לומר פסוקי 'לכו נרננה' וכן לאחר סיום התהלים פסוקי 'מי יתן'. את תקנת אמירת התהלים בשבת מברכים יש לשמור והיא נוגעת לו, לבניו ולבני בניו.¹

אם יש בבית הכנסת חיוב, תוך אחד עשר חודש לפטירת אביו או אמו, או ביום היארצייט (יום השנה) לפטירת אביו או אמו. יאמר קדיש לאחר כל אחד מחמשת ספרי התהלים. לפני אמירת הקדיש יאמר את הייה רצון. אך אם אין חיוב בבית הכנסת, יאמרו קדיש אחד בסיום אמירת כל ספר התהלים. ויש הנהגים (כשאינם 'חיוב' לומר קדיש) שלא לומר את הייה רצון בין ספר לספר, כי אם בסוף אמירת כל התהלים (ראו יש לאמרו בלשון רבים, היינו שהיה"ר ילך על כל הספרים שקרא), וכן הוא מנהג הרבי. אחרי אמירת התהלים יש ללמוד

מאמר חסידות באופן המובן לכולם.²

ברכת החודש

שבת שלפני ראש חודש נקראת "שבת מברכים", ובה מברכים את החודש (מלבד בשבת שלפני ראש השנה, שאז אין מברכים את החודש). בטעם מנהג ברכת החודש כתבו הפוסקים שזכר למצוות קידוש החודש, נוהגים בשבת שלפני ראש חודש להכריז את היום בו יחול ראש חודש ולברכו, ולכן נהגו להזכיר את זמן המולד, טעם נוסף למנהג זה הוא בכדי לפרסם את מועד ר"ח שיזהרו בהלכותיו. בעת אמירת ברכת החודש קהל עומדים, והש"ץ אוחז ספר תורה בידו. כאשר ראש חודש חל בשבת קודש וביום ראשון, אומרים "ביום השבת קודש ולמחרתו ביום הראשון".³

בשבת מברכים אין אומרים "אב הרחמים", מלבד בשבת מברכים חודש סיון – שאז אומרים "אב הרחמים". וכן בשבת שלפני ראש השנה (שאינן אומרים נוסח

ברכת החודש) אומרים "אב הרחמים".⁴ התוועדות בשבת מברכים

שבת מברכים הוא 'יום התוועדות' – נוהגים לערוך במהלך השבת התוועדות במסיבת אחים כנהוג בין החסידים, לעורר ולהתעורר לחזק מנהגי החסידות ודרכי החסידים. ההתוועדות צריכה להשפיע על לימוד התורה וקיום המצוות שלאחרי זה, ומכל שכן על עבודת האדם לקונו.⁵

ההתוועדות צריכה להתקיים בבית הכנסת. מועד ההתוועדות – בשבת או במוצאי שבת – כפי הזמן שיקבעו מתאים לתנאי המקום, מקום דירתם להצלחה בגשמיות וברוחניות. יש לסדר את ההתוועדות כך שישפיקו לסעוד סעודת שבת כל אחד בביתו, באופן שתבוא ההשפעה מההתוועדות לבית עוד ביום השבת. כדאי שגם הנשים תערכנה התוועדות ב'שבת מברכים' או במוצאי שבת.⁶

4. מט"א סתקפ"א סמ"ז. ש"ע אדה"ז או"ח טרפ"ד סי"ד. סידור אדה"ז. שיחת ש"פ נצ"ו תש"נ (התוועדות תש"נ ח"ד ע' 299). וראה בירורי מנהגים – שבת (להרש"י שיח" פרידמאן) ע' 119.
5. אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ח"ד ע' שפט. לוח היום יום בשבת מברכים. שיחת ש"פ משפטים תשמ"א (שיחת קודש תשמ"א ח"ב ע' 336).
6. ראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ח"ד ע' שפט. היום יום כ"ו כסלו, ל' ניסן. ספר המנהגים ע' 30. שיחת ש"פ וראו תשמ"ב (התוועדות תשמ"ב ח"ב ע' 729). לקוש' חט"ז ע' 523.

2. אג"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ח"ד ע' שפט. ספר המנהגים חב"ד ע' 30. אג"ק כ"ק אד"ש ח"ה ע' קפא; ח"ה ע' דש. הלכות מנהגי חב"ד עמ' 305 הערה 3. מעשה מלך ע' 149.
3. או"ח ח"ב סתנ"ב. ד"מ ולבוש ריש סי' תקפא. שערי אפרים שערי' סל"ד-ו. קצוה"ש ספ"ג בבדד"ש טק"י. כף החיים (פאלאג"י) סל"ג סט"ו. שער הכולל כו, ז. סה"ש תנש"א ח"ב ע' 750.

1. תהלים אהל יוסף יצחק עמ' 193. אג"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ ח"ג ע' קעח. היום יום כ"ו כסלו, כ"ה שבט. שיחת ש"פ בראשית תשכ"א (תורת מנחם חכ"ט ע' 115). קובץ רז"ש ע' 30. היכל מנחם ח"ג ע' רסו (ושם - שישלים אחרי תפלת מנחה). מעשה מלך ע' 148.

הספר שכולם חיכו לו
טיפול בקטנים בשבת

מצטרפים למכון הלכה חב"ד באחד
המסלולים ומקבלים את ספרי המכון
הצטרפו בטל: 058-7207770

בשבת אין
סמס לרב!

הרב שאול סילם

ראש ישיבת 'דעת מנחם', ורבה של ק"ק חב"ד ליובאוויטש גילה וחבר מכון הלכה חב"ד

מותר לשבת על מזוודה שיש בה תפילין?

אסור לשבת על מזוודה זו, משום שבישיבתו מכביד עליהם, והוא ביזיון התפילין. אבל להניח את המזוודה על הרצפה, מעיקר הדין מותר כיוון שהתפילין מונחות בכלי אחר, אלא שראוי שלא יהיו התפילין בתחתית המזוודה, אלא יהיו תחתיתם חפצים המפרידים בינם לקרקע ומוטב שהתפילין יהיו בגובה טפח מעל הקרקע.

ראה שו"ע אדה"ז או"ח סי"מ ס"ג. וראה פסקי תשובות שם אות ו.

הרב אייל פלד

מ"ץ וראש כולל הוראה בעמנואל וחבר מכון הלכה חב"ד

האם מתאים לאשה חסידת חב"ד ללכת לרגע לרחוב כדי לשפוך את הפה, רק עם מטפחת?

מקובל שאשה לא תצא מפתח ביתה ללא פאה, וכך ראוי להקפיד.

ראה לקט שכחת הפאה להרשב"ב שיחי' וולפא פרק ט"ו, וראה מכתב הגרמ"ש אשכנזי ע"ה ע"ה תשס"ח.

הרב נתנאל לייב

חבר ועד רבני ליובאוויטש בצרפת וחבר מכון הלכה חב"ד

האם גר שאביו יהודי כשעולה לתורה קוראים לו בשם אביו או בשם אברהם אבינו?

מן הדין כשהבן מתגייר האב כבר אינו נחשב לאביו ולכן יש להעלותו לתורה ולומר בן אברהם אבינו, ואם מתבייש אפשר לומר בן אברהם.

ע"פ שו"ע חו"מ סי' רפ"ג ס"א, אליה רבה או"ח סי' קל"ט ס"ק ד',

מקום הדלקת נרות שבת

מהו המקום העיקרי להדלקת נרות שבת? היכן אין מדליקים את הנרות? מה נחשב כ"בסיס לאיסור ולהיתר"?

ההדלקה על השלחן

מצוה מדברי סופרים להדליק נר לשבת. חובה זו מוטלת הן על האנשים והן על הנשים, אלא שהנשים מזהירות בו יותר. ועיקר המצוה הוא בנרות שעל שולחן האכילה, ועל כן מדליקים את הנרות על השולחן שעליו אוכלים סעודת שבת (ויש נוהגים ע"פ קבלה להדליק בסמוך לשולחן, ובפרט כשיש סיבה בטיחותית וכדומה כדלקמן). אך אשה המדליקה יותר משני נרות - שאר נרותיה יכולים להיות במקום אחר, ולא דוקא על שולחן האכילה¹.

כשישנם כמה נשים המדליקות נרות

במקום שנמצאות נשים ובנות רבות, תדלקנה כולן על השולחן שאוכלים עליו. יש שפקפקו האם אפשר לברך במקום שכבר הדליקה אשה אחרת, ולמעשה המנהג שמברכים, כיוון שככל מה שמתווספת אורה בבית יש בה שלום בית ושמחה יתירה².

כשלא מדליקים על שלחן האכילה

כשלא מתאפשר להדליק נרות שבת על השולחן מסיבות בטיחות, או בעת סעודות גדולות בהן אין אפשרות לוודא שבשעת פינוי הכלים אחרי הסעודה לא ייכשלו בטלטול הפמוטות (או שיש חשש שהנרות על השולחן יכבון) - לא ידליקו על השולחן. אלא יציבו את הנרות במקום בטיחותי, שיהיה קרוב לשולחן האכילה ובאופן שיהיה ניתן לראותם בזמן הסעודה³.

נרות שהודלקו סמוך לדלת

אין להניח את הנרות מול הדלת ממש, באופן שאם יפתחו את הדלת ותנשב רוח

- הרוח תכבה את הנרות. ואם הדליקו שם, אסור לפתוח את הדלת כל זמן שהנרות דולקים, אפילו בשעה שאין הרוח מנשבת. אך מותר לסגור את הדלת. כמו כן אם הנרות מונחים מול החלון וקרובים אליו קצת - מותר לסגרו ואסור לפתחו⁴.

בסיס לאיסור ולהיתר

לפני כניסת השבת כדאי להניח על שולחן האכילה (עליו מדליקים את נרות השבת) את החלות, או חפץ חשוב אחר (החפץ צריך להיות חשוב לאדם לשבת זו יותר מהשלהבת), שיהיה מונח עליו כל בין השמשות. זאת בכדי שהשולחן לא יהיה "בסיס לדבר האסור", אלא "בסיס לאיסור ולהיתר", וכך יהיה ניתן להזיזו במקרה הצורך⁵.

כשלא הונח על השולחן דבר חשוב

כאשר לא היה על השולחן (שעליו הנרות) חפץ חשוב בבין השמשות, מותר לגעת בשולחן ולהשתמש בו, אך לא להזיזו בידיו (ולהזיזו בשינוי מותר, וכן מותר להזיז המפה). אולם מגש המיועד (והמיוצר) רק לנרות - גם אם יניחו עליו חפץ היתר חשוב - נחשב בסיס לאיסור בלבד, ואסור להזיזו בשבת אפילו מעט. ואם השתמש במגש זה באקראי, ואינו מגש המיוחד רק לנרות - אפשר להניח חפץ חשוב על המגש ועל ידי זה יהיה מותר להזיזו⁶.

4. שו"ע אדה"ז או"ח סרע"ז ס"א.

5. שו"ע אדה"ז או"ח סרע"ז ס"ג. וראה קצוה"ש סק"ב בבדה"ש סק"ד.

6. ובתנאי שהמגש אינו מוקצה מחמת חסרון כיס. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סרע"ז ס"ד; סעיף ט"ו; סעיף ס"ד וס"ט; וראה סי' שי ט"ב. וראה בירורי מנהגים - שבת להרש"י שיחי' פרידמאן ע' 30 שמסיק שישנם שלשה סוגי מגשים. 1. שיוצא רק לנרות ורק בזה לא יועיל דבר היתר. 2. מגש כללי שיועד לנרות ונחלקו בזה הדעות. 3. שמשמש בפועל גם לדברים אחרים שבזה ודאי שמועיל להניח דבר היתר.

1. א"ר או"ח סרס"ג סק"ג. שו"ע אדה"ז שם ס"א, ס"ה, ס"ז וס"ד. לקו"ש ח"א ע' 282. קצוה"ש סעיף סק"ד. וראה 'התקשרות' גליון 380.

2. ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרס"ג ס"י. שיהיה יו תשרי תשל"ה (שיחות קודש תשל"ה ח"א ע' 84). תהלה לדוד סרס"ג אות ז. שמירת שבת כהלכתה תיקונים ומילואים ע' סד-סה.

3. ראה שו"ת מהר"ל דיסקין קו"א סי' ה אות ל. וראה ששיכ פמ"ה ס"ט.